فرانکفورت؛ شکست سنگین چپ‌های پهلوی‌ستیز و پیروزی سیاسی شاهزاده رضا پهلوی

امیر جاوید، فعال سیاسی از ترکیه

کمونیست‌های ایرانی و آلمانی یک ماه تمام خودشان را به هر در و دیواری زدند تا مانع اهدای جایزه آزادی ۲۰۲۶ به شاهزاده رضا پهلوی شوند. از اعتراض و جنجال‌آفرینی گرفته تا تلاش برای تحت فشار قرار دادن برگزارکنندگان، هرچه .در توان داشتند به میدان آوردند، اما سرانجام به هدفشان نرسیدند

این اتفاق برای جریان‌های چپ مخالف پهلوی یک شکست سیاسی و نمادین بود. آن‌ها نتوانستند مانع اهدای جایزه‌ای شوند .که شاهزاده رضا پهلوی به نمایندگی از مردم آزادی‌خواه ایران دریافت کرد

تلاش مخالفان برای جلوگیری .این افتخار را به شاهزاده رضا پهلوی و همه ایرانیان آزادی‌خواه صمیمانه تبریک می‌گویم **.از این مراسم به نتیجه نرسید، اما نام ایران و آرمان آزادی آن بار دیگر در جهان طنین‌انداز شد**

جایزه آزادی سال ۲۰۲۶ را به مردم ایران اختصاص دهد و شاهزاده رضا پهلوی آن را به‌صورت امانی دریافت کند. همین تصمیم کافی بود تا مخالفان پهلوی به تکاپو بیفتند. به‌جای تمرکز بر معنای جایزه، یعنی ایستادگی مردم ایران در .برابر جمهوری اسلامی، نام دریافت‌کننده را به میدان اصلی نزاع تبدیل کردند

جریان‌های چپ ایرانی با نامه‌ها و بیانیه‌های اعتراضی خواستار تجدیدنظر بنیاد شدند. در آلمان نیز حزب چپ فرانکفورت خواستار لغو قرارداد استفاده از کلیسای تاریخی سنت پل شد؛ همان مکانی که مراسم در آن برگزار شد. این پیشنهاد در شورای شهر فرانکفورت شکست خورد. نتیجه نه یک شایعه و نه برداشت شخصی، بلکه تصمیمی ثبت‌شده بود: تلاش .رسمی برای متوقف کردن مراسم به جایی نرسید

مجاهدین خلق نیز در این فضای مخالفت غایب نبودند. رسانه‌های وابسته به این سازمان اعتراض‌ها و نامه‌های مخالفان دریافت جایزه توسط شاهزاده را بازتاب دادند و به ترویج همان فضای تبلیغاتی کمک کردند. البته بازتاب رسانه‌ای به‌تنهایی اثبات‌کننده هماهنگی تشکیلاتی همه مخالفان نیست؛ اما نشان می‌دهد که جریان‌های متفاوتی، با وجود .اختلاف‌هایشان، در مخالفت با این انتخاب به یک نقطه مشترک رسیدند

این هم‌صدایی تبلیغاتی، تفاوت‌های ایدئولوژیک میان مخالفان را از میان نبرده است؛ اما نشان داده که برای برخی از آنان، مخالفت با شاهزاده به هدفی مهم‌تر از پیام آزادی‌خواهانه جایزه تبدیل شده است. مردم ایران حق دارند از هر سازمان و حزب بپرسند: حاصل این همه نامه و هیاهو برای زندانی سیاسی، خانواده آسیب‌دیده و شهروند محروم از حق انتخاب چه بود؟

مدعی آزادی‌اند، اما برای خاموش کردن صدای رقیب فشار می‌آورند. از دموکراسی سخن می‌گویند، اما تحمل یک مراسم .را ندارند. این تناقض را با هیچ شعار پرطمطراقی نمی‌توان پنهان کرد

حق اعتراض به انتخاب بنیاد محفوظ است. کسی نمی‌گوید چپ‌ها یا مجاهدین خلق نباید انتقاد کنند. اما وقتی مخالفت به درخواست لغو مکان مراسم می‌رسد، بحث از نقد یک تصمیم فراتر می‌رود. سیاستمداری که نمی‌تواند حضور رقیب را در یک برنامه قانونی تحمل کند، چگونه می‌خواهد فردا در ایران آزاد از حق رقابت برابر همه جریان‌ها دفاع کند؟

نکته مهمی که مخالفان کوشیدند در حاشیه قرار دهند، ماهیت واقعی جایزه بود. بنیاد ناومان این افتخار را به مردم ایران تقدیم کرد، نه به یک حزب یا تشکیلات سیاسی. شاهزاده رضا پهلوی نیز آن را به‌عنوان امانت‌دار دریافت کرد. می‌توان درباره انتخاب امانت‌دار اختلاف‌نظر داشت، اما تبدیل این اختلاف به کارزاری برای توقف مراسم، چیزی به مبارزه مردم .ایران برای آزادی اضافه نمی‌کند

آنچه در فرانکفورت دیده شد، فقط مخالفت با یک نام نبود؛ آزمونی برای سنجش رفتار سیاسی امروز اپوزیسیون بود. جریان‌هایی که خود را جایگزین حکومت موجود معرفی می‌کنند، باید توضیح دهند در برابر مخالفانشان چگونه رفتار خواهند کرد. اگر امروز پاسخ به یک تصمیم نامطلوب، تلاش برای جلوگیری از برگزاری برنامه باشد، مردم حق دارند درباره رفتار همان جریان‌ها در فردای ایران پرسش کنند.

مخالفان پهلوی به‌جای تکرار برچسب‌ها باید برنامه بدهند. طرحشان برای انتقال قدرت چیست؟ انتخابات آزاد را چگونه تضمین می‌کنند؟ استقلال دادگستری، آزادی رسانه‌ها و حق فعالیت احزاب رقیب در پیشنهادهایشان چه جایگاهی دارد؟ پاسخ به این پرسش‌ها مهم‌تر از انتشار ده‌ها نامه علیه یک جایزه است. سیاستی که فقط بر «نه» گفتن به رقیب تکیه کند، برای ساختن آینده کافی نیست.

در فردای آزادی ایران، چپ‌های ایرانی و مجاهدین خلق باید درباره رفتار امروز خود به افکار عمومی پاسخ دهند. نه در دادگاهی برای عقایدشان، نه زیر تهدید و نه با محرومیت از حقوق شهروندی؛ بلکه در فضای آزاد رسانه‌ها، گفت‌وگوهای عمومی و رقابت سیاسی. مردم حق دارند بپرسند چرا مخالفت با دریافت یک جایزه به این اندازه برای آنان اولویت یافت و دستاورد عملی این کار برای آزادی ایران چه بود.

پاسخگویی سیاسی یعنی هیچ سازمانی پشت نام دموکراسی پنهان نشود. اگر جریانی مدعی احترام به آزادی بیان است، باید همان حق را برای مخالفش نیز بپذیرد. اگر از رأی مردم دفاع می‌کند، باید از پیش اعلام کند که نتیجه رأی آزاد را، حتی اگر برخلاف خواسته‌اش باشد، خواهد پذیرفت. ایران آینده به شعارهای بلند نیاز ندارد؛ به تعهدهای روشن و رفتار قابل سنجش نیاز دارد.

آزادی آینده ایران نباید به مسابقه انتقام‌گیری سیاسی تبدیل شود. کسانی که امروز از رفتار رقیب انتقاد می‌کنند، فردا نیز باید حق انتقاد دیگران از خودشان را به رسمیت بشناسند. همین اصل ساده مرز میان مبارزه برای حاکمیت مردم و تلاش برای جانشین کردن یک انحصار سیاسی با انحصاری دیگر است. کسی از پاسخگویی فرار نکند؛ کسی هم به‌خاطر عقیده‌اش حذف نشود.

در این میان نباید موفقیت فرانکفورت را با ادعایی بزرگ‌تر اشتباه گرفت. دریافت جایزه، همه‌پرسی درباره شکل حکومت ایران نبود و هیچ شخصی را برای همیشه نماینده همه ایرانیان نمی‌کند. اما یک حقیقت روشن را ثابت کرد: مخالفانی که خواهان لغو برنامه بودند به هدفشان نرسیدند. همین واقعیت، بدون عددسازی و اغراق، برای نشان دادن ناکامی سیاست جلوگیری از مراسم کافی است.

بخش ماندگارتر رویداد، سخنان شاهزاده رضا پهلوی در جمع ایرانیان بود. او با اشاره به نماد شیر و خورشید گفت: «شما نماد شیر و خورشید کشورمان هستید؛ مثل شیر به پا خیزید و مانند آفتاب بدرخشید.» این سخن، در کنار تأکید او بر آزاد شدن ایران، پیام امید و ایستادگی به کسانی بود که آینده کشور را بیرون از ساختار جمهوری اسلامی می‌جویند.

شاهزاده در همان سخنرانی بر یک اصل کلیدی تأکید کرد: تنها رأی آزاد مردم ایران در صندوق‌های رأی باید آینده کشور را تعیین کند. این جمله از هر شعار دیگری مهم‌تر است. ایران آزاد زمانی معنا پیدا می‌کند که مردم بتوانند بدون اجبار، ترس و حذف رقیب، میان گزینه‌های سیاسی تصمیم بگیرند؛ چه جمهوری بخواهند و چه پادشاهی مشروطه.

او هنگام دریافت جایزه نیز گفت آن را امانتی می‌داند که باید روزی در تهران به صاحبان اصلی‌اش، مردم ایران، بازگردانده شود. چنین تعهدی، جایزه را از یک افتخار شخصی به نمادی از آرزوی بازگشت حق حاکمیت به مردم تبدیل می‌کند. داوری نهایی درباره آینده سیاسی ایران نیز نه با بنیاد خارجی است و نه با گروه‌های مخالف یا موافق؛ با شهروندان ایران است.

برای من، معنای فرانکفورت روشن است: فشار برای لغو مراسم شکست خورد، جایزه به مردم ایران اهدا شد و شاهزاده رضا پهلوی پیام حق انتخاب آزاد را بیان کرد. مخالفان نیز اگر به آزادی باور دارند، باید به‌جای تلاش برای حذف رقیب، خود را برای رقابت برابر در ایران فردا آماده کنند. آن روز، مردم درباره همه ما قضاوت خواهند کرد.

پاینده ایران،

امیر جاوید، فعال سیاسی از ترکیه